

A közelítő tál

Hát ez meg miféle maskara?

Mit keres Köröndyn a fehér vászonkabát, fekete csokornyakkendő, szmokingnadrág? Miért van szalvéta a karján, és miért az a gőzölgő levesestál a kezében? Csak nem állt be a pincérnek váratlanul a héten, ott-hagyva csapat-papot?

Pedig valami efféle történt, ha nem is egészen. Tény, hogy Köröndy ebben a pillanatban lépett ki egy óbudai kisvendéglő, a Lizinger konyhájából, öltözete megtévesztésig hasonlít egy pincéréhez, kezében hatalmas, gőzölgő levesestál. Végigmegy a sorok között, aztán megáll a legszélső asztalnál. Magányos, középkorú úr ül ott, sőtétkéék öltönyös, mellényes, óraláncos. Felnéz az újságjából, meglátja Köröndyt, arcára egy pillanatra kiül a csodálkozás, aztán szélesen elmosolyodik, s már állna is fel, amikor észbe kap, ismét komolyra rendezi vonásait, és kimért hangon így szól:

– Aztán van-e elegendő metélt abban a maguk levezésben, Vendelin fiam?

– Tekintse meg a nagyságos úr – teszi le a tálat Köröndy. A vendég komótosan forgatja a merőkanalat, közben Köröndy egy lépést hátrál, de szeme az asztalon, aztán, amikor látja, hogy minden rendben, csak annyit mond: – Megrendelem a halat – és távozik.

Versényi Laci nevetve csóválja a fejét. Hogy mit ki nem talál a barátja! Köröndy meg éppen egy konyharuhába pólyálja jobb kezét, mert a levesinduláskor a fedő alól kicsapó gőz megpörkölte: nem könnyű szakma, hiába. Még szerencse, hogy a konyhalányok máris a barátságukba fogadták.

Azért nem kell megijedni, Köröndy ma is az, aki volt, a pályamódosítás ideiglenes – voltaképpen eddig a levestig tartott a tervek szerint. És az egészsznek egyébként is Krúdy úr az oka.

Köröndy – ezt talán mondanunk sem kell – ifjúkora óta lelkes híve a nagy hajósoknak, rendszeresen olvassa könyveit, életéről is hallott ezt-azt, egyszer még Podolinba is ellátogatott a kedvéért. De Versényi Lacival nem veheti föl a versenyt. Laci valóban mindent tud Krúdyról, ismeri regényei szövegváltozatait, újságcikkeit, az első kiadások történetét, a leszármazottak sorát, a hagyaték ügyét. Sok év előtt, amikor a két barát még egy redakcióban dolgozott, s kézen-közön kiderült, mennyire közeli az irodalmi ízlésük, elhatározták, hogy Szindbád születésnapját egy közös Krúdy-vacsorával ünneplik meg évről évre.

Szabályba jött, hogy mindig más a meghívó, neki kell kitalálnia, hová menjenek – az étteremnek persze köze kell legyen az íróhoz, akár úgy, hogy maga is megfordult ott, akár úgy, hogy róla van elnevezve, akár máshogy: egyszer például kftaiban is voltak, ahol K. Rudi volt a főszakács –, s neki kell gondoskodnia valami meglepetésről is. Egy dedikált kötetről, régi fényképről, rézkarcról, amely mondjuk a rácvárosi mélypincét ábrázolja, cikkmásolatról, ilyesmiről. Aztán a két barát komótosan végigesi az étlapot, s közben elbeszélgetnek az esztendő fontosabb Krúdy-eseményeiről – megjelent egy kötet, megnézték a Huszárík-filmet együtt, Laci végre megkapta azt az ösztöndíjat, amelylyel talán befejezheti monográfiáját –, aztán koccintanak a régi idők emlékére, és mennek békével. Ilyenmód zajlik a Krúdy-vacsora október végén, hosszú évek óta, mindkettejük örömére.

Hanem Köröndy az idén némi újításra szánta el magát. Megmondta Lacinak, üljön be a Lizingerbe, s ne várjon rá, kezdjen enni. Ő pedig előző nap kiszaladt a kisvendéglőbe – ismerték itt Krúdytól függetlenül is –, elmondta, mi a terv, azok meg ráálltak: szereztek neki

nadrágot, inget, csokornyakkendőt, sőt még tanítgatták is kicsit, szelíden a szakma fogásaira. (Köröndy, hálából elmondta nekik a hírszerkesztés tízparancsolatát: örültek is meg nem is.) A tréfa, lám, remekül sikerült, Laci meglepődött, a levesestál is épségben maradt, ideje volna visszavonulni, gondolja Köröndy, de a személyzet biztatja, most már játssza végig a szerepét. Megvárja hát a halat – lecsós harcsa, Krúdy is örülne neki –, aztán szertartásos eleganciával szervírozza azt is Lacinak. Laci meg nekiáll, és szépen, komótosan, minden szálkát körüludvarolva eltünteti a harcsát. Köröndy már éppen mondaná, hogy a desszerthez azért ő is leül, amikor a szomszéd asztaltól borízú hang inti magához.

– Pincér! Még egy fél litert ebből a fehérből!

Köröndy bizonytalankodik egy pillanatig, aztán válat von, és nekiindul. És attól kezdve meg sem áll záróráig. Leszed és terti, hamutálat borít, sültet hoz, palacsintát gyűjt alá: valahogy nincs mód kihátrálni a szerepből. Laci régen elkészönt – majd a jövő héten beülnek egy sörre valahova, s elmondják egymásnak, mi van velük mégis –, most láthatóan nincs mód kiszabadítani Köröndyt a pincérkabátból. Zárórakor az egyik tőrszövendő borralalót csúsztat a tenyerébe, és megveregeti a vállát:

– Nem láttam itt azelőtt. Mi a neve?

Köröndy elcsigáztottan nyögi: – Vendelin.

– Átképzős?

– Olyasmi.

– Na, hát itt még sokra viheti, fiam.

„Kiadjuk ezt a tárcát, szerkesztő úr?... Tudniillik négy hasábon át nem történik benne semmi, csak az, hogy egy ember megszik egy halat!...”

Jolsvai András